

Interview: Simone Eckhardt, oprichtster van Stichting SPOTS

De macht van de safariganger

Simone Eckhardt

Ze 'horen' bij Afrika: de leeuw, het luipaard en andere grote katachtigen. Toen Simone Eckhardt als reisleidster in Kenia kwam, zag ze voor het eerst een cheeta. Deze ontmoeting zorgde ervoor dat ze besloot Stichting SPOTS op te richten.

Dit jaar viert SPOTS haar 10-jarig jubileum. Met hulp van 25 vrijwilligers zet de stichting zich in voor de bescherming van bedreigde wilde katachtigen. Het zit al een beetje in de naam, want SPOTS staat niet alleen voor Save and Protect Our TreasureS, maar verwijst ook naar de gevlekte vacht die veel van de dieren hebben. Simone vertelt hoe ze begon, over projecten en waar je als reiziger tegenaan kunt lopen.

mijn kennis reikte niet veel verder dan dat wat er in de algemene informatieboekjes stond. De gids vertelde uitgebreid over de cheeta en zei dat het dier met uitsterven werd bedreigd. Op dat moment wilde ik iets dóen. Terug in Nederland besloot ik te starten met SPOTS. Tot vorig jaar heb ik het naast mijn 'gewone' baan van 32 uur gedaan. Nu ben ik er fulltime mee bezig"

Wat bracht je precies op het idee om een stichting op te richten?

"Als reisleidster kwam ik veel in Azië en dan vooral Indonesië. Op een gegeven moment kwam Afrika daar bij. In Kenia zag ik voor het eerst cheeta's. Ik ben behoorlijk down to earth en geloof niet in liefde op het eerste gezicht, maar er gebeurde op dat moment iets met me. Ik was zó onder de indruk. Op dat moment wist ik nog niet veel over de dieren,

Hoe heeft SPOTS zich door de jaren heen ontwikkeld?

"In het begin lag de focus op de cheeta. In Namibië, het land met de meeste cheeta's, zijn we begonnen met het zoeken naar projecten en het leggen van contacten met erkende organisaties. Projecten bezochten we incognito. Langzaam hebben we een netwerk opgebouwd. In 2009 was ik in Zuid-Afrika en hoorde ik dat het slecht ging met de leeuw. Daarop zijn we een leeuwenproject in Namibië

“

Wie zich bewust is van het werkelijke verhaal, zal nooit een knuffelfarm bezoeken.

”

gaan ondersteunen – daar leeft een gezonde leeuwenpopulatie. We hebben gekeken waar en op welke manier we het beste hulp konden geven. Ons doel is altijd om juist de wilde dieren zoveel mogelijk te helpen, om ervoor te zorgen dat ze in hun natuurlijke leefomgeving kunnen blijven of terugkomen. Bovendien heb je in een land als Namibië het minst te maken met corruptie. Bij een ander bezoek aan Zuid-Afrika kwam ik erachter dat er een levendige illegale handel in luipaarden plaatsvindt. Ik belandde zelfs midden in een klopjacht; er was iemand die tegen geld een luipaard aanbod om te doden. De luipaard is zó fel dat men er zowel bewondering als angst voor heeft. Het is voor sommigen ‘stoer’ om een luipaard dood te schieten; het gebeurt veel. Zo werd dit ons derde focusdier.”

Wat doet een stichting als SPOTS anders dan bijvoorbeeld het Wereld Natuur Fonds?

“Het WNF zet zich in voor veel dieren over de hele planeet. Door deze omvang richten zij zich voornamelijk op de grote lijnen. Wij zijn veel lokaler en kleinschaliger bezig. Waar het WNF zich bijvoorbeeld richt op de oprichting en het behoud van natuurparken, kijken wij vooral daarbuiten. Het bestaan van natuurparken is in onze ogen namelijk niet voldoende voor het behoud van katachtigen. Ten eerste omdat veel wilde katten, zeker de cheeta, vooral buiten nationale parken leven. Daarnaast moet een park volledig worden afgesloten met elektrische hekken en dat maakt het kostbaar om dit goed te onderhouden. Zelfs in landen als Namibië en Zuid-Afrika is er niet genoeg geld

voor onderhoud. Het gevolg is dat dieren uitbreken en op het land van plaatselijke boeren komen. Hun vee valt ten prooi aan roofdieren, die vervolgens gedood worden. Aangezien het de boeren zijn die hinder ondervinden van de dieren, is het van belang om juist bij hen meer tolerantie te creëren. Door middel van voorlichting, maar bijvoorbeeld ook met projecten waarbij men veekralen bouwt. Hierin kan het vee ‘s nachts veilig opgeborgen worden en daarnaast zijn zo ook de jonge dieren beschermd – dat zijn de makkelijkste prooien. Ook bestaan er zogenaamde ‘lion guards’ projecten. Als een boer een leeuw signaleert, dan kan hij dat melden en hoeft hij het dier niet te doden. De lion guards zijn, net als de boeren, leden van verschillende stammen, zodat ze met iedereen in contact kunnen komen. Wij geloven dat dit directe contact met de bevolking, het delen van kennis en het bieden van oplossingen belangrijk zijn, naast de aanwezigheid van natuurparken. Kennis en voorlichting zijn trouwens niet alleen op de locaties zelf belangrijk, maar ook hier in Nederland.”

In wat voor opzicht?

“Ten eerste weten de meeste mensen niet dat het zo slecht gaat met de katachtigen. Dat ontdekte ik zelf ook pas toen ik in Afrika was. Ten tweede bestaan er veel projecten en organisaties die zich mooier voordoen dan ze zijn. En dat terwijl reizigers en vrijwilligers deze projecten bezoeken uit de overtuiging dat ze iets goeds doen. Wij willen een

Met de bouw van veekralen kunnen boeren hun vee beschermen.

bewustwordingsproces op gang brengen, zodat mensen in staat zijn de beslissing te nemen om hier niet aan mee te werken.”

Hoe doen jullie dat?

“Naast voorlichting op o.a. scholen geven we ook voorlichting aan reisorganisaties. Voor hen is het vaak makkelijker om aanwijzingen van foute dingen te signaleren. Daarnaast staan we bijvoorbeeld op de Vakantiebeurs om de reiziger zelf van informatie te voorzien.”

SPOTS heeft een speciale website gelanceerd om reizigers en anderen te wijzen op de booming business van ‘knuffelfarms’. Kan je hier meer over vertellen?

“Wereldwijd kun je als toerist projecten bezoeken waarbij je in nauw contact kunt staan met roofdieren. Je kunt met ze wandelen, met ze op de foto, etc. In Zuid-Afrika bestaan tientallen – zo niet honderden – farms waar leeuwen worden gefokt voor ‘canned hunting’, de jachtindustrie.

“

Reisorganisaties hebben een belangrijke rol door de juiste projecten op te nemen in hun reisprogramma's

”

Jagers willen het liefst een volwassen dier doden. Dat houdt in dat zo'n fokker flink wat kosten moet maken, totdat het dier zo'n 6 jaar oud is. De welpen worden daarom eerst uitgeleend, zodat men er aan kan verdienen. De welpjes worden letterlijk als een soort knuffelbeer gebruikt. Ook kan je de dieren uitlaten, met ze op de foto, enzovoort. De bezoeker van de knuffelfarm krijgt te horen dat de leeuwen zullen worden uitgezet als ze groot zijn, maar dat dit veel geld kost. Je betaalt zo'n tien à twintig euro voor een fotomoment en zo'n 600 euro om als vrijwilliger een week lang mee te 'helpen'. De meeste mensen zijn ervan overtuigd dat ze helpen de dieren groot te brengen en dat de leeuwen een mooie toekomst in de wildernis wacht. Helaas is de werkelijkheid anders. Een wild dier dat zoveel in contact is geweest met mensen kan nooit terug de wildernis in. Ook is het risico groot dat wij als mens ziektes op hen overdragen. Bovendien staat het dier in het wild onder druk. Er is niet genoeg leefruimte voor wilde dieren, laat staan voor de 'half tamme' dieren die hier worden bijgeplaatst. Het kán dus niet eens. De 'canned hunting' kan mede dankzij de knuffelfarms in stand worden gehouden. Met onze website willen we mensen inlichten. Je kan iemand die van niks weet niets kwalijk nemen. Nogmaals, toen ik reisleidster was wist ik dit ook niet. Maar wie zich bewust is van het werkelijke verhaal, zal nooit zo'n farm bezoeken."

De luipaard is een van de felste katachtigen.

Het draait dus vooral om een stukje eigen verantwoordelijkheid?

"Ja, alhoewel het als reiziger altijd lastig blijft om te beoordelen of een project 'klopt'. Van tevoren kun je niet heel veel meer dan jezelf inlezen en online informatie zoeken. Probeer ter plekke enigszins kritisch na te denken. Gezond verstand is meestal voldoende. Toch kan je bij een eenmalig bezoek niet altijd conclusies trekken. Reisorganisaties hebben hierin een belangrijke rol door de juiste projecten op te nemen in hun reisprogramma's. Als er bij een bepaald project bij ieder bezoek een nest met pasgeboren jongen is, dan weet je dat er iets niet klopt. Jonge dieren zijn een grote trekpleister voor toeristen en zo worden ze soms ook echt gebruikt. Bij dat stukje eigen verantwoordelijkheid gaat het ook om ontmoetingen met wilde dieren in het algemeen hoor. Probeer gepaste afstand te houden, hoe graag je de

dieren ook ziet. Wanneer een cheeta een jachtpoging doet en ineens omringd wordt door 20 safarivoertuigen, dan staakt ze deze. Heeft ze op dat moment jongen, dan lopen zij hun voedsel mis. De ene gids houdt meer afstand dan de andere. Het gebeurt wel eens dat toeristen boos worden en eisen dat hun gids het dier dichterbij nadert. Besef dus dat je als reiziger en bron van inkomsten veel macht hebt. Hoe fantastisch het ook is om cheeta's, luipaarden, leeuwen en andere dieren te zien, ik hoop dat je bij een ontmoeting ook je geweten laat spreken. Dan is de kans het grootst dat je een wild dier ziet dat zich natuurlijk gedraagt in het landschap waar hij thuishoort. En dat levert uiteindelijk ook voor de reiziger de mooiste beelden op."

Meer lezen over dit onderwerp?
Kijk op www.stichtingspots.nl of www.knuffelfarms.nl.